

Csontváz a szekrényből

NEHÉZ MA GYERMEKNEK LENNI

– véli dr. Moretti Magdolna pszichiáter, családterápiás kiképző, aki Egerben tartott előadást pedagógusoknak. Hogyan jöjjön rá a szülő, mitől „iskolafóbiás” a gyereke? Mit tehet a tanár, ha a diák agresszív, netán levert? – ehhez is tanáccsal szolgált.

Egyre több problémával szembesülnek ma a gyermekekkel és a családokkal foglalkozó pszichiáterek. A pedagógusok vállára is súlyosabb teher nehezedik, ugyanis gyakran az iskolában csapódnak le azok a problémák, amelyeket valójában otthonról hoznak a diákok. A család egy rendszer, s ha rosszul működik, az mindegyik tagját megviseli. A gyermek sokszor csak a tünetek hordozója – erre is felhívta a figyelmet dr. Moretti Magdolna. A pszichiáter és családterápiás kiképző szerint az otthon falai közt sokkal több bántalmazás és abúzus történik, mint gondolnánk. Ám a kis áldozat többnyire hűséges, s a végsőig védi a hozzátartozóit, bármily mostohán bánnak is vele. Számos trauma érheti a családokat, kezdve a válástól a gyászon át a munkanélküliségig. Az elhallgatások, titkok pedig olyanok, mint csontvázak a szekrényben: bármikor kidőlhetnek.

– A szülő sokszor azt hiszi, a kisgyermek fel sem fogja, amit hall, és később úgysem fog emlékezni rá. Ám ez nem igaz, hiszen már a méhen belüli életben érik információk a magzatot, és azokat is elraktározza a testmemóriájában. A traumákat a testmemória megőrzi és testi tünetekkel kommunikálja, ez pedig elvezetheti a szakembert a probléma gyökeréig. A gyerekek igen érzékeny antennával rendelkeznek, olyasmiket is megsejtnek, amikről nem beszélnek nekik. Megérik például a titkokat, melyek falat emelnek a családtagok közé. Nem csupán a bűntény, a sikkasztás, a félrelépés lehet tabu, de akár az egyik szülő betegsége vagy függősége is, amiről mélyen kell hallgatni – magyarázta a pszichiáter. – A gyerekekre sokszor aránytalanul nagy felelősség hárul. Megesett, hogy a 12 éves fiú támogatta el a kaptos

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

SE SÁL, SE GARBÓ. Szabó Magda író nő sosem tudta az okát, miért nem tűri a sálát és a garbót. Végül megírta, hogyan esett pánikba attól, amikor óvatlanul közelítették a nyakához. Utóbb kiderült, gyermekkorában egy depressziótól szenvedő, megzavarodott ismerős meg akarta fojtani – az esetet eltemette az emlékezetében, de a teste emlékezett, és hasonló helyzetben kétségbeesve reagált.

apját az addiktológiai kontrollra, és még a kamasz nyugtatott meg mindenkit, hogy tudja kezelni a helyzetet...

– Ha tartósan traumának tesznek ki egy gyermeket, például elhanyagolják, bántalmazzák, nem kap egy jó szót sem, azt csak úgy tudja túlélni, ha a rossz élményt elrekeszti, eltemeti magában. Azt mondja, hogy ahhoz a borzalomhoz, ami otthon van, neki nincs köze. Ennek azonban az az ára, hogy szinte két énje alakul ki. Meglehet, a tanár csak azt veszi észre, hogy a diák bambul, figyelmetlen, esetleg leblokkol felelés közben, máskor meg indokolatlanul pánikba esik, ha történik valami. Ilyenkor a pedagógusnak beszélnie kell a szülővel, és megkeresni az okokat, mert lehet, hogy mindez a családi élet zavarára utal, és szakszerű segítséget igényel. Nem faggatással, nyaggatással, de nyitott kérdésekkel érdemes kikérdezni a diákot, sok bajt megelőzhet, ha a tanár bizalmas viszonyt

ápol a tanítványával – tanácsolja dr. Moretti Magdolna.

Az emberi életnek számos korszaka feladatokkal és krízisekkel jár. Ami egy kamasznál természetes életkori sajátosság, az egy kisebb gyermeknél problémára figyelmeztet. Egy kutatás szerint például a 7–11 évesek bűnelkövetései inkább utalnak a felnőttkori bűnözésre, mint a kamaszkori zűrös ügyek. Van azonban, amit komolyan kell vennie a felnőttnek: ilyen az önsértés, mert ha valaki vagdosással vagy tépkedéssel fájdalmat okoz magának, a mögött számos feldolgozatlan érzés húzódik meg. Az agresszió, illetve a szerhasználat szintén figyelmeztető jel, ilyen esetben érdemes szakszerű segítséget kérni. A múltó rosszkedvet ugyancsak el kell különíteni a valódi, terápiát igénylő depressziótól.

A család és az iskola sokszor egymásra mutogatnak, ha a diákkal baj van. Sok szülő állítja, a rengeteg tanulás és az állandó teljesítménykényszer miatt levert a gyermeke, holott a „sulifóbiának” más oka is lehet. Előfordulhat, hogy a kortársai csúfolják, kiközösítik őt, sőt újabban már az online világból érkező zaklatásra is gondolni kell. A szülő akkor cselekszik bölcsen, ha nyitott marad, meghallgatja a gyermekét, és érezteti, hogy bármikor fordulhat hozzá.

Palágyi Edit